

PODĚKOVÁNÍ

Dosažené výsledky byly získány v rámci řešení výzkumného záměru RO1486434704 „Výzkum kvality a produkce českého chmele z hlediska konkurenceschopnosti a klimatických změn. – Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace (2016 – 2018)“ s finanční podporou Ministerstva zemědělství.

KONTAKT

Chmelářský institut s. r. o.

Oddělení chemie chmele

Kadaňská 2525

438 01 Žatec

Ing. Karel Krofta, Ph.D.

vedoucí oddělení chemie chmele

e-mail: krofta@chizatec.cz

tel.: 728 062 397

www.chizatec.cz

ÚLET POSTŘÍKOVÉ KAPALINY MŮŽE VĚST K VYSOKÝM SANKCÍM A KRÁCENÍ DOTACÍ

Ing. Jaroslava ENGELOVÁ

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

ABSTRAKT

Úlet postřikové jichy způsobený nedodržением základních pravidel při používání přípravků na ochranu rostlin je dozorovým orgánem v oblasti rostlinolékařské péče přísně sankcionován, neboť kulturní plodiny ztrácejí kvalitu a zdravotní nezávadnost, dochází k ohrožení životního prostředí např. zasazením vodních toků a porostů, jež jsou útočištěm a zdrojem potravy pro nečlověčí organismy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Úlet postřikové jichy, nečlověčí organismy, kontrola

Jedním z předpokladů pro vysokou a kvalitní úrodu je v rámci konvenčního způsobu hospodaření racionální používání přípravků na ochranu rostlin. Ošetřovatel porostu by měl mít neustále na paměti zásady správné praxe v ochraně rostlin a při aplikacích postupovat dle návodu na použití přípravku. Jen takovýmto způsobem nebude docházet k poškození okolních porostů, ohrožení zdraví lidí a zvířat nebo životního prostředí.

Zásadním pochybením, které je přísně sankcionováno ze strany dozorového orgánu, kterým je Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (dále jen „ÚKZÚZ“), je zasažení postřikovou jichou nečlověčích rostlin a ploch mimo pozemek, na němž se aplikace prováděla.

Foto: autor článku

Úlet aplikovaného přípravku je nejčastěji způsoben nedodržением základních požadavků při aplikaci, především nerespektování aktuálních meteorologických prvků (zejména rychlosti větru). Optimální povětrnostní podmínky, tj. teplota, rychlost větru a relativní vlhkost vzduchu jsou uvedeny v příloze č. 2 vyhlášky č. 207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků. Nicméně zásadní je i výběr trysek, neboť úlet je podporován nadměrně malými kapkami, dále dodržení rovnoměrného tlaku v tryskách, výška trysek nad porostem při aplikaci, rychlost a rovnoměrnost jízdy stroje.

Při aplikaci přípravků je podstatné minimalizovat rizika pro nečlověčí organismy. Ke snížení uvedeného rizika jsou přípravkům v závislosti na jejich hodnocení v průběhu procesu povolování přizovány standardizované věty, tzv. „SPE věty“, které stanovují určitou ochrannou vzdálenost mezi místem aplikace a místem možného výskytu nečlověčích organismů. Riziko kontaminace povrchových vod je minimalizováno při dodržování limitní věty SPE3: Za účelem ochrany vodních organismů snižte úlet dodržení neosvětleného ochranného pásma X m vzhledem k povrchovým vodám. Vzdálenosti stanovené větou SPE3

Foto: autor článku

Ize ve většině případů zkrátit, pokud se k aplikaci použijí protiúletová zařízení. Zkrácené vzdálenosti jsou závazně uvedeny na etiketě (nově ve formě přehledných tabulek). Pokud v návodu na použití redukované vzdálenosti zaznamenány nejsou, může se uživatel řídit instrukcemi uvedenými na webových stránkách UKZÚZ. Obdobně jsou přirazovány ochranné vzdálenosti pro ochranu necílových rostlin a užitčných členovců, které je rovněž možné při použití nízkouletových zařízení redukovat. V § 13 vyhlášky č. 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěř, vodních organismů a dalších necílových rostlin jsou uvedeny případy, kdy ochranná vzdálenost s ohledem na ochranu necílových členovců nebo rostlin nemusí být dodržena (např. pokud ošetřovaný pozemek sousedí s komunikací, stavebním pozemkem, jiným zemědělským pozemkem včetně zemědělsky využívané louky nebo pastviny, pokud nejde o pozemek obhospodařovaný dle zásad ekologického zemědělství nebo pozemek, který je součástí území chráněného podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů). Nicméně vždy je třeba mít na paměti, že nesmí dojít k situaci, kdy budou zasaženy rostliny a plochy mimo pozemek, na němž se aplikace provádí.

V případě, že uživatel pozemku zjistí na pěstovaných plodinách netypické barevné změny, deformace růstu, zasychání částí či odumírání, které dává do přímé souvislosti s aplikací přípravku na ochranu rostlin na sousedním pozemku, tedy má za to, že došlo k úletu

Foto: autor článku

postříkové jichly ze sousedního pozemku a tím porušení ustanovení § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, může svůj podnět podat na nejbližším pracovišti UKZÚZ. Následně inspektoři UKZÚZ postupují v souladu se zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) a dle § 3 kontrolního řádu provedou úkony předcházející kontrole, tj. místní šetření a to se všemi dotčenými subjekty (uživatel pozemku s poškozeným porostem, uživatel a ošetřovatel sousedního pozemku). Místní šetření je vedeno s každou protistranou samostatně. Na základě výsledků šetření je či není zahájena kontrola s uživatelem a popřípadě i ošetřovatelem sousedního pozemku. V některých případech je sledováno, že se nejedná zjevně o úlet, ale např. o poškození běžným škůdcem, chorobou či abiotickými faktory (sucho, mraz, poškození slunečním zářením). V případě, že je vyhodnoceno, že kontrolu je třeba zahájit a kontrolována osoba je žadatelem o přímé platby dle nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, je tato vždy poučena, že u ní bude provedena kontrola podmíněnosti a s tím související důsledky v případě zmaření kontroly. Ve většině případů je inspektorem vyhodnoceno jako účelné v závislosti na průběhu kontroly odebrání vzorků a to jak ze zasaženého pozemku, tak z okolního, u něhož připadá v úvahu, že při jeho ošetření přípravky došlo k zasažení sousedního pozemku. Postup odběru vzorku, tj. místa a množství

odebraného materiálu se řídí přísně dle metodického postupu, vlastní vzorky jsou odesílány za definovaných podmínek do Národní referenční laboratoře UKZÚZ. V případě prokázání porušení ustanovení zákona, ve smyslu zasažení necílových ploch mimo pozemek, na němž se aplikace prováděla, lze uložit právnícké osobě nebo osobě fyzické podnikající sankci za správní delikt ve výši do 1 000 000 Kč a dále je možné zakázat činnost po dobu 2 let. Jestliže byla tato aplikace prováděna službou, bude správní řízení o uložení sankce zahájeno s ošetřovatelem porostu. V případě, že uživatel porostu je současně příjemcem dotací (přímé platby), jsou mu tyto kráceny, neboť nebyly dodrženy podmínky stanovené nařízením vlády č. 309/2014 Sb., o stanovení důsledků porušení podmínek poskytování některých zemědělských podpor. Obdobně jsou dotace kráceny uživatelům pozemku i za situace, kdy byl úlet způsoben prostřednictvím služby. Eventuální finanční kompenzace mezi subjektem provozujícím službu a žadatelem o dotace (uživatel pozemku) je pak věcí občanskoprávního sporu.

KONTAKT

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Oddělení rostlinolékařské inspekce Žatec

Ing. Jaroslava Engelová
Masarykova třída 2421/66
415 01 Teplice

Tel: 606 034 546

email: jaroslava.engelova@ukzuz.cz